

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeteti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

<p>Előfizetési ár: Egy évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyenlő számú ára 10 kr. Megjelenik minden vasárnapon.</p>	<p>Szerkesztőség: a táblaláh iskola-utczai részében. Kéziratok, levelek s egyéb a lapszellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők. Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.</p>	<p>Előfizetést penzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők. Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.</p>
---	--	--

A turistaság hódításai.

Egy új eszme, mely lassan, de következetesen hódít.

Alig negyed százada, hogy az első egyesületek magalakultak, melyek a turistaság művelését tűzték ki célul s ma a kontinens minden részében látjuk kikelni a magot, melyet azok elhíntettek s melyből nem egy terebélyes fa fejlődött. Nem mindenütt egyforma termékeny volt a talaj, a melyre hullott; de nem volt egy vidék sem, a mely legalább szerényen meg ne hozta volna termését. S sajátságos — minél zordabb, minél vadabb a talaj: annál bővebb aratás kínálkozott a turista-egyesületek részére.

Hazánk, melyet a természet oly bőven áldott meg kincseivel, a turistaságnak is dúsan jövedelmező talaj. De csak későn ismertük fel jelentőségét, soká parlagon hevert az a föld, mely — mint a későbbi idők tanúsága bizonyítja — oly gazdag hasznot hajthatott volna.

A midőn 1873-ban Késmárkon megalakult az első turista-egyesület, a *Magyarországi Kárpát-Egyesület*, talán maguk a lelkes alapítók sem hitték, hogy rövid két évtized múlva hazánknak alig lesz már vidéke, mely a turistaság ügyeért melegen érezni ne tudna. A Magyarországi Kárpát-Egyesület, mely eredetileg a Magas Tatra kultiválására alakult, elég szerencsével dolgozott s az eredetileg lokális jellegű egyesületből néhány év múlva az ország minden részében tagokkal bíró egyesület alakult. Az eszme népszerűvé vált, az érdeklődés mindinkább terjedt, az egyesület vezér-

férmai belátták, hogy a Kárpát-Egyesületé, mint kezdeményezője a jog, de talán a kötelesség is, hogy országos turistaegyesületté váljék. Ez az iutanezió vitte az egyesületet oda, hogy 1877-ben újjá szervezkedett, olyformán, hogy az anyaegyesület, az u. n. *központ* mellett fiókegyesületek, *osztályok* létesítését, is lehetővé tette. Így történt, hogy ezen osztályokban mindannyi lokális érdekű, bár többnyire szerény eszközökkel működő, de lelkes turista-egyesület fejlődött, mely lassanként mind nagyobb önállóságra tett szert. Így jutott a Magyarországi Kárpát-Egyesület odáig, hogy 5000 főt számíthatott hívei közé, melyek nem kevesebb mint 12 osztály köré csoportosultak s hogy ez osztályok a Magas Tátrától Fiuméig, az Aldunáig s Máramarosig voltak elhíntve.

De a turistaság eszméje sokkal gyorsabban vált népszerűvé, sokkal gyorsabban foglalt tért, mint a hogy a Magyarországi Kárpát-Egyesület működését kiterjeszthette. Így történt, hogy egyes nagy vidékek kivonták magukat a Kárpát-Egyesület köréből s önálló egyesületeket hívtak életre; így alakult 1880-ban Nagy-Szeben székhelyvel a *Siebenbürgischer Karpathen-Verein*, a mely aránylag kevés taggal és csekély eszközökkel csakhamar oly meglepő eredményeket ért el. Meghódította Erdély németajku vidékeit s több mint 20 menedékházat épített Erdély bérezeinek legszebbjein. Így alakult meg 1888-ban a *Bihari Kárpát-Egyesület*, mely már eddig is hatalmas lendületet adott a Biharhegység eddig teljesen elhanyagolt turista-ügyének. Így alakult meg 1891-ben az EMKE

szárnyai alatt az *Erdélyrészi Kárpát-Egyesület*, a mely — mondhatjuk — gőzerővel véve kezébe feladatát, már eddig is 23 vidéki osztálynak vette meg alapját s jeles művekkel gazdagította turista-irodalmunkat.

Ez egyesületek fejlődése másutt is utánzásra buzdított; megalakult a *Club Alpino Fiumano*, Zágrábban a *horvát turista-egyesület*, Budapesten a *Balaton-egyesület*, megalakult a *Köszegi turista-egyesület* és a pécsi *Mecsek-egyesület*.

Az érdeklődés fel volt keltve a turistaság ügyeért; oly vidékek, melyek azelőtt egészen távol állottak a turistamozgalomtól, tömegesen sorakoztak egyik vagy a másik zászló alá s mindenütt mutatkoztak a mozgalom üdvös eredményei.

Csak a főváros maradt e mozgalomtól távol; úgy látszott, mintha itt nem kínálkoznék az eszmék kultiválására alkalmas talaj. Egyes kísérletek, melyek 1876-ban, majd 1879-ben ez irányban történtek, csak csekély eredménnyel jártak. Ezért kétkedve, bizalmatlanul fogadta a közönség azt az újabb mozgalmat, mely 1888 végén, a *Magyarországi Kárpát-Egyesület Budapesti Osztályának* megalakítására vezetett.

De ezen új mozgalom fölött szerencsés csillagzat örködött; az ifju esemete csakhamar megerősödött, egy év múlva már 1000 tagot számlált s nemsokára majdnem 1500 volt híveinek száma. Buzgó tevékenységet fejtett ki minden irányban, felolvasásai, kirándulásai, társas estélyei, táncvigalmi, irodalmi vállalatai, jótékonyezélu kará-

TÁRCZA.

A betegség oka.

A betegség okait kutatva, különbséget kell tenni belső és külső okok között. Egyik fő belső ok az egyéni hajlam. Kórhajlama többé-kevésbé minden embernek van, s vagy velükszületett, vagy szerzett. Tudjuk pl. hogy az, a ki egyszer hurutos volt, másodizben könnyebben betegszik meg a legkisebb meghűlésre is. A veleszületett kórhajlam, mi a legtöbb esetben öröklött, — az egész szervezet, vagy csak egy bizonyos résznek gyöngült ellentálló képességében áll. Így tudjuk, hogy a tüdővész szülők gyermekei oly jellemző testalkattal, s szervezeti sajátságokkal bírnak, hogy nem alapszerűen gyanu, hogy a szülőtől öröklött mérget már magukban hordítják s az csak kedvező alkalomra vár, hogy egy vagy más módon kitörésre jusson. De nem csak öröklés útján áll fenn és pusztít a tüdővész, sok esetben szerzett az. A hörghurutban gyakran szenvedő egyének vannak különösen veszélyeztetve, ez esetben tehát a nyákhártya hurutja hajlamosít tüdővészre.

A betegségek többi okai közt fontos helyet foglal el a rossz táplálkozás. A táplálék hiányos volta az egész szervezetet mondhatni minden irányban meggyöngíti s ez által az részint fogékonyabb lesz a külső ártalmak iránt, részint nem lesz képes oly önvédelemre a már fennálló bajjal szemben, mint egy jól táplált test, melynek van mit elhasználnia a saját életstárából, zsi-radékából, dus izomzatából, bő vérből.

Az emberek foglalkozása is szerepel mint kórhajlamot, vagy éppen betegséget létrehozó ok. Ismerjük a betűszedők, nyomdászok, bádigosok, mázolóok kínzóbetegségét, mi nem más, mint idült ólommérgezés. A

köszörösök, üveggyári, dohánygyári munkások s mind-azok, kik porral telt levegőben töltik napjaikat, — hajlamosak a légső megbetegedéseire s így a tüdővészre.

Már most ha egy betegség okát akarjuk adni, akkor sok esetben elegendő magyarázatot ad egy külső ok magában. Pl. az égési sebet egy izzó vas okozhatta, minden kórhajlam nélkül; az idült ólommérgezés tüneteit az ólom gőzök, apró beszívott és lenyelt részecskék okozták. De a belső betegségeknek leggyakrabban ketrős okkal állunk szemben, melyek közül az egyik a valódi ok, a másik csak mint alkalmi ok vagy kórhajlam szerepel. Így a vérferitőzés bizonyos coccusok által okoztatik, de okvetlenül szükséges legalább egy bőrhorzsolás, melyen át, mint a kapun, ez apró szervezetek a vérbe juthassanak. A kolera bacillus a ép gyomor sava által megemésztetik s elpusztul, de ha e savképződés egy heveny gyomorhurut által csökkentetett, a bacillusok előre jutnak s roppant gyorsasággal szaporodnak. Egy rosszul táplált, elgyöngült szervezetben az aránylag enyhe fertőzés is nagy bajt okozhat s a betegség lefolyása is súlyosabb lesz, míg egy erős embert alig viselne meg.

Azonban az alkalmi okok egymagukban is képesek betegséget okozni. Hízen a meghűlés, mely a leggyakoribb alkalmi ok, magában is oly erős hurutot okozhat, hogy azt méltán tekinthetjük betegségnak, és minden kórhajlam az illető testrésznél, ha nem is betegségére, de mindenesetre nem rendes állapotára mutat. A rosszul táplálkozás és a gyöngült test maximuma éhalálhoz és végkimerüléshez vezet.

Vannak még belső okok, melyek a szervezetben történi elváltozás által vannak feltételezve. Ilyen tisztán belső oka van a tüdőgyuladánál a szív kifáradásának, mi e betegségnél a leggyakoribb veszedelmet képezi. A tüdő lobos volta miatt a vérkeringés útjába akadályok

gördítettnek, melyeket legyőzendő, a szívnek erősebb munkát kell végeznie, s ebben, ha gyenge izomzatú, vagy ha az állapot sokáig tart, — kifárad s megszűnik működni.

Manapság már igen sok betegségnél ismerjük külső okozóját, mi a neki megfelelő belső okok közrejátszásával mindig biztosan előidézi a betegséget. Nagy szerencse az emberiségre nézve, hogy e külső ok gyanánt szereplő bakteriumok oly kényesek, könnyen elpusztulnak, s csak alkalmas viszonyok közt képesek szaporodni. De még ez esetben is gondoskodott a természet arról, hogy az egyenlőtlen küzdelmet a szervezet és a roppant szapora bakteriumok közt helyreállítsa. A bakteriumok ugyanis, mint minden élő lény, anyagokat választanak ki, mi rájuk nézve mérge, megöli őket. Egy tudós szerint pedig miután a szervezetből a nekik szükséges és elegendő tápot elemésztették, éhen kell veszniök.

Hogy a bakterium, mint egy bizonyos betegség elfogadott oka szerepelhessen, ahhoz kell, hogy azt azon betegségnél mindig feltaláljuk, hogy most e talált bakteriumot tisztán tenyésztve s belőle oltást végezve, — ugyanazt a betegséget idézze elő, melynek oka gyanánt tekintjük. Ily fáradságos művelet által ismerjük immár a typhus, a kolera, a tuberkulózis, a váltóláz, a tüdőgyuladás és még több más fertőző betegség okait egy-egy parányi élő lényben, mely alkalmas viszonyok közt legyőzi az emberi szervezet ellentállását, s előidézi a kórt.

A bakteriológiának még ma is sok ellensége van, még szakemberek, orvosok között is. — Csak nem rég halt meg az a nevezetes francia akadémikus, ki, midőn Koch Róberttel a kolera bacillusainak létezését fölött vitatkozott, hogy szavainak nagyobb bizonyosságot szerezzen, hirtelen lenyelt egy pár millió kolera-bacillust s robustus, erős szervezetű, egészséges ember lévén, semmi baja sem történt.

csönyűnepélyei csakhamar ismertté s népszerűvé tették s alig volt nála kedveltebb s — bátran mondhatjuk — tevékenyebb turista-egyesület hazánkban. Erejének érzetében, maga a Kárpát-Egyesület vezetősége indítványozta az egyesület székhelyének Budapestre való áthelyezését, a mivel az egyesület újjászervezése s helyesebb alapokon országossá tétele járt volna együtt.

Tudjuk, hogy ez a mozgalom meghiusult, tudjuk, hogy ennek következménye volt a szakadás a Kárpát-Egyesület kebelében.

A Budapesti Osztály a Kárpát-Egyesület kebeléből kiválva, önálló *Magyar Turista-Egyesület* alakult át. Nem maradt egymagára; vele jött Illaván székelő alosztálya, mely *Vágyölgyi-Osztály* czímen a Budapesti Osztályal egyidejűleg rögtön meg is alakult. S csakhamar hozzá csatlakoztak a Kárpát-Egyesület Osztályai közül: december 27-én a *Mitra-Osztály*, december 28-án a *Scitnyá-Osztály*, január 2-án a *Vasvármegyei Osztály*.

Öt erős osztálya van immár a Magyar Turista-Egyesületnek s a megalakulás küszében áll a *Tanító-Osztály*, a *Titra-Osztály* és még más egyéb osztályai. Egyre sorakoznak a hívek. A Magyar Turista-Egyesület liberális alapszabályai, országos törekvései mindenütt egyenetlik utját, híveket szereznek neki. Kétséget nem szenved, hogy rövid idő múlva a Magyar Turista-Egyesület lesz hazánk leghatalmasabb turista-egyesülete.

És ennek így kell lennie! Mint egyetlen országos jellegű egyesülethez, mely egyaránt önzetlenül támogat minden mozgalmat, mely hazánk bármely részében keletkezik, bátran csatlakozhatik hozzá minden kisebb egyesület; a Magyar Turista-Egyesület országos tekintélye alatt erkölcsi s anyagi támogatása mellett könnyebben, jobban boldogulhat, mintha saját gyenge erejére van hagyatva.

A jövőbe nem tekinthetünk, de hisszük, hogy a Magyar Turista-Egyesület hazai turistaságunknak hatalmas lendületet fog adni; a nagy lelkesedés, melylyel megalakulását országsszerte fogadták, a készség, melylyel hazánk egyes vidéke zászlaja alá sorakozik, a legszebb reményre jogosít.

Voltak híveink, kik évek óta velünk tartottak; vannak, kik most is hozzánk szítnak; mi azokat örömmel fogadjuk karjainkba, de más egyesület rovására nem akarunk gyarapodni.

Czéljaink önzetlenek, eszközeink tiszták; terünk a *békés munka* tere.

Jelszavunk: *Győzzön a jobb!* (T. L.)

A magyar néptanítók Eötvös-alapjáról.

A halás magyar néptanítók ez évben is lerótták a kegyelet adóját báró Eötvös József iránt, a ki vallás-és közoktatásügyi miniszter volt az első magyar felelős miniszteriumban 1848-ban s az alkotmány visszaállítása után 1867-ben. E nagy hazánkfa négy évig sem tartott miniszersége alatt oly irányt s oly nagy lendületet adott a magyar nemzeti népnevelés ügyének, melyet ha abban az irányban tovább fejlesztenek, Magyarország ma a legfejlettebb kultur-államok sorában foglal helyet. Nemcsak szívének minden dobbanása a magyar haza javáért, a nemzeti népnevelés felvirágoztatásáért volt. Világító oszlopként ründökölt ő a magyar haza csillagos égen, langeszének teljében, nemesen érző szíve ezéaz melegevel. Nemcsak a népoktatás ügye, de a néptanítók kiképzetése, azok erkölcsi és anyagi helyzetének javítása is legfőbb törekvései közé tartozott. Tudják ezt: a magyar néptanítók azért dicsőítik, azért ünneplik őt ma is, s dicsőíteni fogják, míg magyar néptanító lesz a hazában.

Hálójuk, kegyeletük jeléül alapot létesítettek s azt „Eötvös-alap”-nak nevezték. Ez az országos tanítói egyesület minden év február hó 2-án, báró Eötvös

Hogy a jövő korban az emberek véleménye a betegségek okairól, s az orvosi tudomány a bakteriológia révén hova fog jutni, azt csak úgy tudjuk elképzelni, ha meggondoljuk, hogy a végtelenség épen úgy fennáll kifele a végtelen magyig, mint befelé a végtelen kicsinyig s hogy ezt a végtelenséget betöltő élő s nem élő testek folyton változnak, vagy folyamatosokat szenvednek el, örökös harezot vivnak egymás ellen, évezredek alatt alakulnak az alakító viszonyok folytán s létrehozzák az anyagnak azon örökös változását, mit minden tüneményeivő együtt életnek és halálnak nevezünk.

vős József halálának évfordulóján, emlékünnepet tart a nagy magyar, a tanítók legigazabb barátjának dicsőítésére. Ekkor hirdetik ki az „egyesület” által a néptanítóknak magasabb tanintézeteken tanuló gyermekei számára adandó ösztöndíjakra és az elagott, munkaképtelenné vált és nyugdíjban nem részesülő tanítók és azok özvegyei és árval részére nyújtandó segélyekre a pályázatot. Nagy és válogatott kö önség szokott a magyar néptanítók e kegyeletes ünnepélyn megjelenni. Nevez férfiak tartanak az ünnepélyen felolvasásokat, melyekben Eötvös József hárónak, mint írónak, költőnek, politikusnak, államférfiúnak elévülhetetlen érdemeit méltatják.

A múlt években Zichy Antal, Szász Károly, Komócsy József, dr. Bokor József, Sebastyén Gyula, Komáromy Lajos, Péterfy Sándor stb., legutóbb pedig György Aladár méltatta remek felolvasásában a nagy Eötvös érdemeit. A magasztos ünnepély az Andrássy-uti állami tanítóképző-intézet dísztermében szokott megtartani s a budai „Pedagogium” ifjúságának szabatosan előadott karéneke nyitja meg és zárja be. Az ünnepély egyik pontját képezi mindig az „Eötvös-alapot gyűjtő és kezelő országos bizottság” beszámolója az elmúlt évben befolyt adományok- és kiadásokról. A bizottság nagydíj elnöke, az Eötvös-alapnak kezdeményezője és már 17 éven keresztül vezetője, Péterfy Sándor tanítóképző-intézet tanár, meghatottságtól remegő hangon, szíve melyéből rebeg hálát s kerü Istent áldását azokra a kegyes szívű adakozókra, kik majd-nem minden esztendőben megnyitják erszenyeiket s beküldik szeretet-adományukat a tanítók e jótékony egyesületének pénztárába. A tanítók között is nagy számmal vannak buzó apostolai az Eötvös-alapnak, kik nemcsak hogy pontosan befizetik évi tagsági díjikat, de lelkes gyűjtői is az Eötvös-alapnak. Alig van a magyar társadalomnak olyan rétege, hova el nem jutnának az „Eötvös-alap” gyűjtőivel, s a honnan úresen érkeznek is vissza, majd-nem mindégnyikhez van csatolva egy-egy levél, melyben az egyesület magasztos czélját dicsőítik s azt ígérk a beküldők, hogy a mint körülményeik jobbra fordulnak, szívesen támogatják az „Eötvös-alap”-ot.

A segélyezésben jó példavát járt elől a legelső magyar ember, az első népnevelő, ő Felsége a király, a magyar nemzetnek e bálványozásig szeretett „legalkotmányosabb” fejedelme, népének szerető atyja. A magyar kormány is nyújtott már néhányszor segélyt egyesületünknek. Táplál bennünket az a remény, hogy hazánk pénzügyi viszonyainak jobbra fordultával állandó segélyben fogja részesíteni Eötvös-alapunkat.

Az elmúlt év azért is nevezetes volt jótékony egyesületünk történetében, mivel az új alapszabályok értelmében először választhatunk tiszteletbeli és pártoló tagokat. Eddig csak kértünk a társadalomtól, a nélkül, hogy hálánk jeléül valamit adhattunk volna is jótévevőinknek. Van most már 30 tiszteletbeli s 750 pártoló tagja egyesületünknek. Az alapító tagok száma azonban még most is kevés. Rendes tagok csak népoktatásügyi intézetekben működő tanárok, tanítók (tanítónők), kisednevelők, gyermekkertésznők, tanfelügyelők s tanfelügyelősegi tisztviselők lehetnek, kik évenként 1 frt tagsági díjat fizetnek. Sokan befizették már a 20 frt örökös tagsági díjat is.

Befolyt a múlt évben az „Eötvös-alap” pénztárába 10,474 frt; kiadott 7637 frt, és pedig: ösztöndíjakra 1200 frt; segélyezésre 900 frt; a tanítók árvalházára 350 frt; tőkesítet: vagyonához csatolhatott 3102 frt; a tanítók házára tőkesített 669 frt; két írónk és a titkár tiszteletdíjára 363 frt; alapszabályok, gyűjtő-ívek, felhívások több ezer példányban történt nyomattatására 502 frt; az egyes tanító-egyletek gyűjtéseiből az 1/3 ad levonására 211 frt; elnöki kiadások (5196 kibocsátott levél portójára) 170 frt; pénztárnok postai kiadása 21 frt; hivatalos iratok elhelyezésére szekrényért 40 frt; kisebb és előre nem látott rendkívüli kiadás 76 frt; kamatra értékpapírok vétele alkalmával 3 frt; a pénztári szolgálta jutalmazására 26 frt. Tiszta jövedelem 2837 frt. Ebből az egyesület tőkesített vagyonához csatol 480 frtöt ösztöndíjakra és segélyezésre fordít 1200 frtot, a Tanítók orsz. Árvaházának alapjához ad 240 frtot, betegségben sínlődő rendes tagoknak nyujt 240 frtot, a magyarországi „Tanítók Házának” alapjához csatol 240 frtot, a Gyertyanffy-, Lederer-, Zirzen-, Rökk-, Békey-, Orley-, és Peterfy-féle alapítványokból kiutalványoz 50—50, összesen 350 frtot; az 1892. évi rendes bevételhez csatol 97 frtot.

A múlt 1891. évben pénzügyi intézetek adományaiból befolyt 290 frt; tanítóegyletek évi járulékaival, adományai-és gyűjtéseiből 242 frt; az egyes iskoláknál elhelyezett perselyekből 42 frt; a közigazgatási hatóságok gyűjtéseiből 46 frt; egyéb adakozások és gyűjtésekből 315 frt. Tőkesített vagyon az alap fennállása (1875) óta összesen 44,208 frt. Ezenkívül 16 évi fennállása óta 31,875 frtot nyujtott részint ösztöndíjak, részint segélyösszegek alakjában a hozzá folyamodóknak s ily módon 181 róm. kath., 96 ev. ref. 76 ág. ev., 8 gör. kath. 7 unit. és 63 izr. vallású, összesen tehát 431 tanítói család gondjait enyhítette s ezen felül a „Tanítók orsz. Árvaházá”-nak a költségeihez is 1670 frtal járult.

Ezzel bemutattuk az „Eötvös-alap” orsz. tanítói egyesületének m. é. működését feltűnítő tényeket. Kiténik ezekből, hogy azon magasztos czél megvalósításától, melyet az egyesület a pszabályai megjelöltek, „Eötvös-alap” egyesületünk még nagyon távol áll. A 17 évi küzdelem, melyet a néhány száz ügybuzó néptanító és tanügybarát az „Eötvös-alap” érdekében kifejtett, csak ezantul s csak akkor hozhatja meg a várt sikert, ha a 25 ezer néptanító legnagyobb része megérti a hívó szót és nem marad távol a kartársi szeretet által emelt szent oltártól, és hogyha a magas kormány is — a nemzet műveltebb közönségével együtt — hathatósabb támogatásában részesíti a nemzet szolgálatában álló „Eötvös-alap orsz. tanítói egyesület”-et.

— **A főpát-választás.** Benczós tanárunk a mai napon utaznak el Pannonhalmára a főpátválasztásra. Csak a fele megy ugyan el, de azért az itthon maradtok voksát is le fogja adni a házfőnök. Hétfőn és kedden elértekezetlek folynak majd Pannonhalmán, szerdán pedig a három főpát-jelöltet választják meg a rend tagjai.

— **A farsang.** Java részét ledtük már az idei farsangnak és szórakoztunk is úgy a hogy. Tegnap egy asztali társaság zártkörű mulatságot tartott és a Tóni bácsinál gyermekbál volt. A mi ezután jön, már nem fog sok vizet felszavarni, legfeljebb ha a hó indulna hirtelen olvadásnak.

— **Hymen.** Feigl Lajos okl. gépész Dessewffy grófnál Fintán, Kassán jegyet váltott Dittlich Sarolta kisasszonnyal, Dittrich vasuti tiszt leányával.

— **A hétéves zongoraművész.** Raoul Koczalszki hangverseny minden bizonynyal e hó 26-án, azaz jövő pénteken lesz megtartva, miután az eddigi előjegyzések helyekre is már biztosítják a hangverseny sikerét, amit nem is lehet csodálni, mert a csodagyermek neve minden újságolvasó előtt előnyösen ismert, annyit foglalnak ki a világsodával az egész sajtó. Csak a napokban volt a kis művész a román királyvénál hivatalos, ahol annyira elragadta hallgatóit, hogy a királyne ölébe vette és össze-vissza csókolta. Bizonyára nem is mulasztja el a mi közönségünk sem e fiu művészetének élvezetét, mert elegend lesznek, kik idő múltán, bizonyos büszkeséggel és örömmel fognak visszaemlékezni, hogy a nagy művészszé lett fiut, gyermek korában is hallottak és láttak. A helyiárak, ambar a művész imprezáriója magasabbra akarja szabni, mégis a hangverseny helybeli rendezője, Köszegi József, óhajára ugyanazok maradtak, mint rendszeren szoktak lenni: 1 frt 50 kr., 1 frt, 60 kr. és 40 kr. A hangverseny kezdete pont 8 órakor este. Belépti jegyek már előre válthatók a helybeli könyvkereskedésben.

— **A turistaság szervezkedése.** A „magyarországi kárpát-egyesület”-nek közölünk tudvalevőleg kevesen voltak tagjai és a Közégen eddig fennállott turista-kör csak ideiglenesen működött s csupán a helyi érdekeket szolgálta. Most azonban végleges szervezkedésre kerül a sor, mivelből egy közelebb kibocsátandó felhívásban Közégen s környékének lakossága értesítve lesz, hogy a turistágy rendezése és tervezett fejlesztése érdemében e hó 28-án délelőtt fél 11 órakor a városházán gyűlés tartatik. Azt hisszük, ezt az ügyet a város s környékének minden tehetősebb embere támogatni fogja és a gyűlésen való megjelenése által jelét adandja annak, miképen itt tömörülésre és vállvetett munkára kész.

— **Turisták teendői.** Nemsokára tavaszi napsugár lövel a földre, fakad a rügy s visszatér a fecskomadár. A munkás-ember készíti szorszámat, melylyel földje megmunkálásához látand; a turisták is javában tanácskoznak a teendők lelett, tervezik a munkát, melylyel a természetkedvelőnek hozzáférhetőbbé, kényelmes nyugpontjává tehessek hógyes-völgyes szép vidékünket. Turista-körünk, azt el kell ismernünk, már sok üdvöset létesített, de mindamellert még nagy munka vár reá. Tervben van, hogy most függetlenítse magát s önálló osztálylyá alakulva, a Magyar Turista-Egyesület be lépjen. Ezt csak helyeseelni tudjuk, mert van és lesz annyi tagja, hogy mint osztály fennállhasson és a maga választotta téren működve, csupán e környéknek áldozzon pénzével és tevékenységével. Ebből eleddig közvetlen környékünknek még aránylag kevés jutott. Itt van például az *Ó-ház*, e természeti bájainál és történeti multjánál fogva egyaránt nevezetes hely! El van hanyagolva. Hant és bozót rejtli el azt, ami még fennmaradt a multból, omlatag hajlék dísziti csupán a helyet, melyhez egész népek története fűződik. Határoz a közönynyel, a mi mulasztás éri e tekintetben Közégen lakosságát. Mert nem csak fenn nem tartotta azt, a mi emléke még maradt az ősektől, hanem elhanyagolja és az idővel maga is rongja a régiek alkotását. Így tett az Ó házzal, mely pedig nagyon méltó volna mindnyájunk figyelmére. Kiválóan érdekes hely különösen a turistaság szempontjából a közzei *Ó-ház*. Bármily véleménynyel legyen valaki szép vidékünkéről, annyi bizonyos, hogy ennél érdekesebb pontot keresve sem talál az ember, nem különösen a fogékony eszű és keblű turista. Azért vegye most a dolgot a turistaság a kezébe, tegyen a z valamit és ne engedje át az enyészetnek az óhái rommaradványokat. Legjobban tenne a helybeli turistaság, ha a még meglevő cszonka várfalat egy keveset kijavíttatná és annak folytatolagos részéről, a mennyire lehetséges, a földtakarót elhánytatná. Nem nagy fáradsággal és költséggel járó munka az, és a hely sokat nyerne érdekességében, főleg, ha egy kised planiroztatnék és kisebbszzerű, de csinos kilitátoronyyal lenne ellátva. Ha még a Hörmannkútnál elkerülhetetlenül szükséges menedékházat, a főtutak javítását s egy-ke irányban újabb színjelzést emlitünk, röviden körvonaloztuk a munkakört, melyben a turistaságnak a tavaszon mozognia kell, hogy kitűzött feladatának megfelelhessen.

— **Ó-bajor passió-játék.** Ket nap óta a bálház nagy termében passió-játékokat rendez egy 30 tagból álló társaság Altesch Ede igazgató vezetése alatt. Ugy tetazik, hogy e társulat pár évvel ezelőtt már volt Közégen, de akkori és mostani játéka között különbséget vehetünk észre. A nagy kiengesztelődési áldozat a Golgothán előadása most a közönség osztatlan előismerésével és tetszésével találkozik. Még csak két előadás lesz: ma és holnap. Ma délután 4 órakor külön-előadás lesz az idogének kedvéért. Bövebbet mai számunk hirdetési rovatában.

— **Tűz a Szabóhegyen.** A szabóhegyi tanyát keddről szerdára virradó éjelen tűz emésztette fel. Éjjel után 1 óra tájban a déli égbolton gyanus fény áradott szét, mely a szabóhegyi lakház égéséből eredt. Tűzoltóságunk kéziészerszámokkal ellátva főparancsnokával együtt azonnal kivonult, de fájdalom csak annyiban lehetett a tulajdonos segítségére, hogy a beégést megakadályozza és az égő zsaratnok eltakarítását eszközölje. Ez sikerült is, a miért a leégették nem tudnak eléggé háladosak lenni a tűzoltóság iránt. A kár mindemellett nagy, mert az épület nem volt biztosítva.

— **Iparosok gyűlése.** A „községi ipartestület” ma délután 2 órakor a városház nagy termében évi közgyűlését tartja. Napi rendben levő tárgyak: 1. Jelentés a testület múlt évi működéséről. 2. A múlt évi számadások és költségvetés előterjesztése. 3. Az elüljáróság és számvények választása. 4. A betegsegélyző- és önképző-egyesület felállítására az alapszabály-tervezet tárgyalása. 5. Netaláni indítványok.

— **Számadás.** A községi ipartestület 1891. évi számadása a következőket tünteti fel: Bevétel: Pénztári maradvány 1890-ről 78 frt 61 kr. Tagsági díjakból 420 frt. Tanoncok szegődése után 61 frt. Tanoncok felszabadításából 129 frt 75 kr. Munkaköltségek után 8 frt 50 kr. Takarékpénztári adomány 20 frt. Összesen 717 frt 86 kr. Kiadás: Jegyzői fizetésre 184 frt. Küldöncdíj 70 frt. Takarékpénztári betét 220 frt. Tanonc jutalmazás a munka-kiállításnál 32 frt. Ipari lapokra 10 frt 15 kr. Szegény utazó-segédék segélyezésére 10 frt 32 kr. Iroda-szükségletek és nyomtatványokra 49 frt 5 kr. Anyagi segélyre szorult iparosoknak 8 frt. Fűtésért 5 frt. Előre nem látott kiadás 39 frt 6 kr. Pénztári maradvány 1891-ről 90 frt 28 kr. Összesen 717 frt 86 kr. Mayer Gyula, pénztárnok. Ritter Dániel, számvény. Bobuss Ignátz, számvény.

— **Hirdetmény.** Ket évi tapasztalat után meggyőződhetek úgy a belső mint a külső gyümölcsösök kertek tulajdonosai és bérlői arról, hogy a gyümölcsfák a hernyóktól való alapos megtisztítása által mily szép eredmény érteket el a gyümölcstermesztés körül; ennél fogva alulírott hivatal által felhívom úgy a belső mint a külső gyümölcsös kertek tulajdonosai és bérlői, hogy a beálló enyhébb idők bekövetkeztekor azonnal egész eréllyel oda használnak, mikép a gyümölcsfák a hernyóktól alaposan megtisztíttassanak. Mindazok, kik mulasztást követnének el és ha azok, akár szomszédjaik, akár más hatóságai személy által feljelentettek, a törvény és szabályrendeletek értelmében 50 frt-ig terjedő pénzbírsággal fognak büntettetni. Közlegen, a városkapitányi hivatalnál 1892. évi február 16-án.

Porpáczy m. p., városkapitány.

— **Jegyzőválasztás.** Bándolyi körjegyzőül e hó 16-án Bényei Lajos volt bozsoki segédjegyző választott meg.

— **Fölvívás.** A vasvármegyei gazdasági egyesület kertészeti szakosztálya a gyümölcsfa-tenyésztés előmozdítására irányuló eddigi működését jövőben is követendő, segíteni kívánja a községi faiskola-kezelőket a nagyban való termelésre ajánlt alma- és körtefajokból oltógalyakkal, melyeket ingyen bocsát rendelkezésükre. Azért fölvívja a községi faiskola-kezelőket, hogy a mennyiben a gazdasági-egyesülettől kívánnának oltógalyukat, a beoltandó alma- és körtevadonok számát legkésőbb február hó 25-ig az egyesület titkárnál jelentésk be.

— **Gyűjtések.** A Berzsenyi-szoborra szépen folynak a gyűjtések, úgy, hogy az eredmény most már közel 1000 frtra megy fel.

— **A „Vasvármegyei Kör” közgyűlése.** A budapesti Vasvármegyei Kör E. S. Imre elnöke alatt e hó 13-án népes közgyűlést tartott, melyen a tisztviselők a kör eddigi működését feltüntető jelentéseiket terjesztették elő. Ezen jelentések közül kiténik, hogy a kör kitűzött hármas céljához híven segítette szegénysorsu földieit, a hetenkénti összejövetelekben megerősíté és fejleszté a tagok közti szívelyes viszonyt, végül felolvasó esté-lyekkel és újabb pályadíjak kitűzésével az önképzést is előmozdítani igyekezett. Említésre méltó, hogy a kör bizottsága csak nemrégiben egy szegénysorsu köri tagnak tandíj czimén 20 frtnyi kölcsönt szavazott meg, továbbá, hogy különféle tankönyveket szerzett be, melyek a jelentkező tagoknak hosszabb időre rendelkezésre bocsátatnak. Jagits Béla könyvtáros a könyvtár gyarapodásáról tett jelentést, melyet a közgyűlés örömmel vett tudomásul. Székely Imre titkár jelenti, hogy Ritscher Samu vál. tag betegsége miatt lemondott tisztségéről. Ugy az ő, valamint a könyvtáros választott Jagits Béla helyébe Lauringer István és Stadler J. joghallgatók, az eddigi póttagok, hivattak be, míg a pótválasztmányi tagságokra Rosenbergh (Radó) Izor és Blaschek Vilmos joghallgató közfelkiáltással megválasztattak. Majd a február 1-én lejárt pályázatokról emlékezett meg Payer Jenő elnök. A „társadalmi kérdést” fejtegető pályaművek megbirálására kiküldött bizottság nevében E. S. Imre tett jelentést, melyhez képest a „Vasvármegyei Kör” díja „A vidéki körök feladata és jelen helyzete” című pályaműnek ítélte oda. A jelges borítékából Székely Imre titkár neve tűnt ki. A „monolog” pályázat eredményéről a bíráló-bizottság nevében Székely Imre referált, melynek értelmében az 5 frankos arany jutalmat az „Álom” című poetikus monolog nyerte el. A pályadíj nyertese Payer Jenő elnök, ki a pályadíjat nyomban a Berzsenyi-szobor javára ajánlotta fel a tagok lelkes éljenzése között. Ezzel kapcsolatban E. S. Imre elnök felszólítja a tagokat, hogy a Berzsenyi-szobor javára előirt összegeket mielőbb fizessék be a pénztárhoz, hogy a gyűjtést rendeltetési helyére lehessen juttatni. Végül Reiszig Ede háznagy és Hajdu Géza főjegyző felszólítására a közgyűlés elhatározta, hogy legközelebb az Andrassy-uti Petanóvics-vendéglőbe bankettet rendez tiz éves fennállása megünneplésére, melyre a vasvármegyei országos képviselő-

ket, és a Budapesten tartózkodó összes vasvármegyei előkelőséget is meghívják. Az előkészületek megtételére a közgyűlés E. S. Imre elnököt, Payer Jenő alelnököt és Reiszig Ede háznagyot kérve fel, a közgyűlés véget ért.

— **Folyik a munka.** Vármegyei tűzoltó szövetsége, mely a múlt évben az elnök távozása (aliapánváltás) következtében sokáig munkaképtelen volt, az újévben a politikai izgalma lecsillapodása után erősen munkához fogott. A kiküldött ötös bizottság a szolgálat-szabályzat szerkesztésén fáradozik, az összes tag-egyletek pedig erősen gyűjtik az adatokat és javaslat-terveket egy memorandumhoz, melyet a szövetség titkára, Barabás István vasvári főparancsnok, dolgoz ki az ötös bizottság közreműködésével.

— **Országos vásár.** Szombathelyen a legközelebbi országos vásár február 23-án lesz.

— **Üzleti számlák bélyege.** A pénzügyigazgatóság konkrét eset alkalmából abban a kérdésben, hogy üzleti számlákra hová kell a bélyeg felragasztani, úgy döntött, hogy a bélyeg alsó szélét a számla első tétele-vel lehessen keresztülírni. Más helyen és más módon alkalmazott bélyeg nem létezőnek tekintetik. — A marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara utolsó ülésén csatlakozott a szegedi kamarának ahhoz a kéreleméhez, hogy a 10 forintig terjedő üzleti számlák bélyegmentesek legyenek.

— **Hirdetmény.** Az élő állatoknak Németország-ból és az osztrák-magyar monarchiának területéről francia országba való bevitelére vonatkozó tilalom f. é. február 1-je óta olyképen módosított, hogy a levágatásra szánt juhok állatorvosi egészségi bizonyítvány és helyhatósági bizonyítvány mellett Páris melletti La Villette állomásig vihetők, a hol az e czélból felállított vesztelési helyen megszabott időn át tartatnak és az után a vesztelési hellyel összeköttetésben levő vágóhídon megöletlen, rendeltetésük helyére szállíthatók. A francia határon belől ólom-zárral ellátott kocsikban szállítatnak La Villetteig. Sopron, 1892. február hóban. A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

— **Milyen lesz az új forint?** Ez a kérdés, másodsorban pedig, lesz-e egyáltalában új forint, élénken foglalkoztatja mindazokat, kik a valutarendezés fontos ügye iránt érdeklődnek. Mint a rendszeres jól értesült „Kereskedők Lapja” írja, a két kormányban meg van a hajlandóság arra nézve, hogy a forint a valutarendezés után is fenntartsák, mert ez megkönnyíti az átszámítást; a pénzügyminiszterek azonban annak szükségességétől is meg vannak győződve, hogy a forintnál kisebb pénzt is megkiván a forgalom, mely bizonyos tekintetben a takarékoságot is elősegítené. A pénzegység marad tehát a forint, de lesz félforintosunk is, mely bizonyára új elnevezést nyer.

— **A gabnapiacról.** Budapestról írják lapunknak, hogy a lanyha időjárás és hajózás megnyitása folytán, az összes gabnauemüekben némi áresökkenés állott be, dacára annak, hogy a külföldi árupiaczok aránylag elég szilárdak és Amerikából is, a készletek gyors apadását jelentik. Szerencse, hogy a lisztüzlet menete kielégítő és ez alapon a malmok szilárdabban vannak hangolva, mint az eladók. Általában az a nézet uralkodik, hogy az árak javulása, tekintettel csakely bel-földi készleteinkre, nem késhet soká. A lanyha irányzat folytán új tengeri ára is mintegy tíz krajczárral olcsóbbodott.

— **Tárgyilagos észrevételek a valuta-rendezéséről.** E czim alatt a „Magyar Pénzügy” közgazdasági és pénzügyi szaklap a következő figyelemre méltó megjegyzéseket közli: „Ne hagyjuk magunkat bécsi börze-lapok oly közlései által felrevezetni, melyek szerint az arany keszen áll részünkre. Ez éppenséggel nem igaz. A nagy pénzűség dacára, nem hisszük, hogy az idő és a viszonyok a nagy valutakölcsön elhelyezésének kedveznének. A valutakölcsön felvétele, időt, körültekintést és óvatosságot igényel. Óriási hiba lenne, ha a közönség is osztaná a tözsdék véleményét a valuta-rendezésről, mert utóbbiak azt egyszerűen tözsdeművel-letnek tekintik. Mind az, a mi eddig történt, még mindig csak előkészület, olyannyira, hogy még a jövő pénz-egység sincs végleg megállapítva.

Különfélék.

— **A primás udvartartása.** A horcogprimának udvartartása ez időszerint a lehető legogyszerűbb. Nem remekelnek a konyhán francia szakácsok, nem alkalmatlanok a folyosókon s a termekben dologtalan cselédek. A konyha fölött egy balatonvidéki szakácsnő uralkodik. A primás legkedvesebb cselédje, az anek-dótákban elég jól ismert Gyuri, e kihalófélben levő régi, becsületes, zamatos és jóízű urasági hajduk prototypusa. Született jobbágy, aki minden órában meghalna gazdájáért. Maga a hűség és ragaszkodás, a mi a mai cselédkönyvekben meglehetősen ritka fogalom. Gyuri már egy emberöltő óta szolgálja gazdáját. Még direktor korában kezdte el s azóta volt már főpátsági huszár is. Szilgigeti régi magyar vigjátékaiban vannak ilyen Gyuri-fele alakok. A másik inas már a fiatalabb nemzedékhez tartozik. Nehány esztendő előtt még Fehér Ipoly inasa volt. Modern huszár, aki már ujságot olvas, ideges és tudja, mi az antipirin. Hanem azért ügyesség, hűség és megbízhatóság dolgában mégis fölülmulja a közönséges cselédeket, akik arról ismeretesek, hogy sehogyan imponál nekik a gazdájuk. A primás udvartartása szerény. Egészen stilszerű elveihez, modorához és kinyilatkoztatásaihoz.

— **Hadi kutyák.** Néhány év óta gyakran merült fel a katonai szakirodalomban az a kérdés, hogy nem lehetne-e a kutyákat hadicélokra nevelni. Egy orosz százados most e kérdés gyakorlati megoldásához fogott

a több kutyafaj keresztezése után azt reméli, hogy megkapja a kívánt „hadikutyá”-t. Ennek a kutyának az volna a feladata, hogy háboruban előőri őrszolgálatokat tegyen, sebesülteket keresse s golyókat s üzeneteket vigyen a harc vonalba.

— **Az Athenaeum kézi Lexikona.** A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra, Szakfőriak közreműködésével szerkeszti Dr. Acsády Ignác. Számos térképpel és műmelléklettel. Budapest 1892. Kilenczedik füzet. A tudományok vállalatból, mely gyors népszerűsége vergődött, most jelent meg a kilenczedik füzet fényesen kiállítva s két igen szép műmelléklettel. Az egyik a Brit szigetek nagy szíves térképe, a másik az öt emberfajnak színes képtáblája. Maga a szöveg a Caepffolyós — Degradatio közti anyagot öleli föl s így e füzetben a C betű véget ér, s megkezdődik a D. Az egész füzetnek teljesen magyar jellege van mert a Cs Cz. betűkben alig van idegen anyag. A nagyobb cikkek közül Caeremiszek, Cserhát, Csarni Jován a mohácsi vész után felünt „fekete czár”, Csiga, Csigák, a Csillagászattal összefüggő számos cikk, Csizió, Csör, Csoma Sándor, Csonka bég, Csont, Csörzárka, Csöd, Cauvaszok, Curia, Cyrill, Czartorzski, Czég, Czéh, Czement, Czigányok, Czigány nyelv és költészet, Czím, Czimer, Czukor, Czukoripar érdemelnek figyelmet. Különösen czimer, czukor és czukorcikkek fogják az érdeklődők figyelmét felkölthetni. Ép oly gazdag és érdekes a D betű. Itt a Dalra Dal, Dalmacia, Dania, Dante, Darwin és Darwinismus, Daun stb. cikkek tűnnek ki. A füzet legérdekesebb cikkei közé tartoznak a Deák-cikkek: Deák Ferencz, Deák-muzoleum, —párt, —szoba, —szobor s sok más, valamint Debre-czen is, melylyel valami tizenkét cikk áll kapcsolatban. Melegen ajánljuk az igazán népszerűen, a magyar közönség igényeit teljesen számba vevő vállalatot a közönség pártfogásába. Összesen 40 füzetből fog állani, melyek két hetenként jelennek meg; egy füzet ára 30 kr. A legczélszerűbb 10 füzetenkint a 3 frt előfizetni, mely összeg az Athenaeum kiadóhivatalához Budapestre küldendő. Különben kapható minden könyvkereskedésben is.

Csarnok. Magdolna.

— Elbeszélés. —

Írta: Alapi Gyula.

(Folytatás.)

Magdolna mélyen sóhajtott erre. Ezután egész ott-létünk alatt, valami egy óráig együtt mulattunk, ami méltán feltűnhetett. Észrevettem, hogy Magdolna igazán boldogtalan. Ajkára nem jött panasz sorsa ellen, de én láttam a belső kört. Mikor a férje érte jött, akkor azt mondta, hogy szeretne velem gyakrabban találkozni.

— Jó Magdolna, én úgy is itt maradok, nem tudok válni többé soha.

— Láska Andor, mily különös a női szív. Vagy talán csak az én vérmérsékletem oly kóros? En föltem önt és óhajtom távozását, de egy tomboló, szilaj érzés leküzdí az ész szavát és azt mondatja velem, hogy maradjon. Érzem, hogy ez lesz végzetem, de mikor én erről nem tehetek, mert én Andor csak önt szeretem!

Erre hevesen megszorította kezemet és mélyen szemembe nézett. Oh ez a tekintet! Férjéhez sietett, aki karon öltötte. Midőn mellettem elmentek, némán fogadták el köszöntésemet. Eltávoztak.

A teremben aztán suttoztak a történetekről. Mindenütt kaptam megjegyzéseket, maga a háziasszony is megjegyezte, hogy: de mélyen pillantott Zalatiné szemeibe.

Ezen estély után sokáig nem láttam Magdolnát. Egyszer aztán véletlenül találkoztam vele az utcán és kíséreltem csatlakoztam mellé. Igen rossz színben volt.

— Magdolna talán beteg volt? kérdém.

— Nem, de önnek megvallok mindent bizalmasan. Férjemmel az utóbbi időben igen rossz viszonyban voltunk. Nem tesz meg annyit sem, amennyi a legszorosabb kötelessége egy férjnek, nem becsül. Akár hány-szor már durva is volt. Azt mondja, hogy kóza hírek vetnek árnyékot a legföltettebb kincsem, női becsületemre. (Ezeket mind biztos tényeknek tekintem. Tudja e Andor, hogy önre féltékeny?)

— A gazember, megölöm a nyomorultat! Vérem forni kezdett.

— Ennek a betegje vagyok már régen, a tragédia még nincs bevégezve, az még hátra van.

— Majd bevégzem én!

Magdolna szomorúan mosolygott.

— Gondoltam már mindenre, folytattam magamhoz térve. Nem iett volna-e jobb arról az estélyről, a hol először találkoztunk, nevezetelen, észrevetlen elmenni? Már ezóta messze földön lennék, ahol soha ember nem akadt volna reánk olyan, aki ismer bennünket.

— Mit gondol, én és szökni, hogy Zalatinai valaha azt mondja rólam, hogy becsületes. Ennél már többet tartok női becsületemről, mondá elpirulva.

— Komolyan én sem gondoltam erre. Most meg már nem is lehetne nekem eltávoznom; találkoznom kell Zalatinával egyszer, ha addig élek is.

— Kerülje.

— Keresem. Magdolna, mondok mást. Válganak el.

— Soha. Akkor azt hinné férjem, hogy a mendemondák igazat tartalmaznak. Nem. Várok, türok: életem ugyanis lemondás volt, a világ nem nyújtott nekem derült, vig hangulatot soha.

(Folytatás következik.)

Felolós szerkesztő: Wittlinger Antal.

Kiadó-laptulajdonos: Felgi Gyula.

Irodalom.

A „Technologiai Lapok”, havonként kétszer megjelenő műszaki és ipari szakfolyóirat. Szerkesztő és kiadótulajdonos: Táborosky Ottó, a m. k. Technologiai Iparmúzeum igazgatója. A kiváló szakismerettel szerkesztett lap az évi 3-ik száma a következő tartalommal jelent meg: Budapesti elektromos világítás. Gruber Nándor. — A fűrészfémek kőhanyásáról és tisztításáról. (Végső.) (Gyal. Károly). — Ujabb kaszintűző berendezések. — A kenőolajok megválasztásáról. (Folytatás.) Kleur Gusztáv. — Vegyes közlemények. — Szakirodalom. — Találmányok leírásának kivonata. — Engedélyezett szabványok. — Pályázatok és ajánlati árjegyzékek rajzokra. Hirdetések. Előfizetési díj: egész évre 8 frt, félévre 4 frt 50 kr. negyedévre 2 frt 50 kr. Egyes szám ára 40 kr. Mutatványokat kívánatra ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal, Buda e t VII. Rottenbiller-utca 12. sz.

Ertesítés és felhívás. Mult évi szeptember hó elején előfizetési felhívást bocsátottunk ki. Magyarország Ujabbkori Történelme (1820-tól 1886-ig. Irta: Ilkó Lajos) című munkára, azt ígérve, hogy az a jelen év első hónapjában megjelenik. Készen állunk beváltottuk volna szavunkat, ha a t. közönség a munkát olyan pártfogásban részesítette volna, mint azt megérdemelt; de fájdalom, a mai napig sem jelentkezett (31) ötvenegynél több megrendelő és előfizető. Ilyen körülmények között egy huszonegy nyomtatott ívre terjedő munkát nagy anyagi veszteség nélkül kiadni lehetetlen. Még egyszer a n. é. közönséghez fordulunk, kérve, hogy tömeges megrendelés által tegyék lehetővé a munka kiadását. Kaszinók, olvasó egyletek, társaságok hasznos szolgálatait tesznek, úgy az irodalomnak, valamint saját könyvtáruknak e jelszó munkáinak megrendelése által. Az érdekes kort tárgyaló jeles munka előfizetési ára csak 1 frt 50 kr.; tanító növendékeknek és az „Iskolai Szemle” előfizetőinek 1 frt 20 kr. Megrendeléseket, előfizetéseket márczius hó végéig még elfogadjuk s ha ez ideig nem jelentkezne annyi megrendelő és előfizető, hogy a munka kiadása biztosítva legyen, az előfizetési pénzeket visszaküldjük s a megrendelőket kötelezettségük alól felmentjük. Az előfizetések és megrendelések Csongrád (Somogy m.) az „Iskolai Szemle” kiadó hivatalához küldendők. Adorján Miklós az „Iskolai Szemle” szerk. kiadója.

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat		
			II. III. oszt. kocsikkal		
	Közepentrapi idő.		reggel	d. u.	este.
—	Köszeg	ind.	5 ⁰⁵	11 ⁵⁵	5 ⁵⁰
6	Lukácsbáza	(m. h.)	5 ¹⁹	12 ⁰⁸	6 ⁰⁴
12	Német-Genes	(m. h.)	5 ³⁶	12 ²⁴	6 ²¹
18	Szombathely	érk.	5 ⁵¹	12 ³²	6 ³⁶
—	Szombathely	ind.	6 ⁴⁵	3 ¹⁵	7 ⁰⁸
7	Német-Genes	(m. h.)	7 ⁰¹	3 ³¹	7 ²
13	Lukácsbáza	(m. h.)	7 ¹⁸	3 ⁴⁸	7 ³⁸
18	Köszeg	érk.	7 ³¹	4 ⁰¹	7 ⁵¹

Csak kedd-, pénteken közlekedik egy negyedik vonat Köszegről 8 ó. 10 percz. Szombathelyről 11 ó. — perczkor.

H I R D E T E S E K.

1625/91.

Árverési hirdetményi kivonat.

A községi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy a n. kir. államkincstár végrehajtónak Haubenwallner Antal lékai lakos végrehajtást szenvedő elleni 105 frt 43 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a községi járásbíró területén lévő Léka község határában fekvő a lékai 7 sz. jk. b. foglalt A I. alatti 1—15-sor sz. 1. k. telek az árverést 313 frtban ezenen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan

az 1892. évi márczius hó 14-ik napján d. e. 10 órakor Léka község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becserének 10%-át készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatti kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átjzolgáltatni.

Kelt Köszegen, 1891. évi december hó 16. napján. A községi királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Terplán,
kir. aljárásbíró.

Becses tudomásvételül.

Tisztelettel bátorkodom a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

katonaszabó üzletemet

az 5. huszárezredtől Szombathelyre, a 11-ik huszárezredhez helyeztem át és minden szakmámba vágó munkát elvállalok mérsékelt árak mellett, izlésesen kiállítva.

Kényelem szempontjából községi tisztelt megrendelőimnek, Sch w a r z Rezső ur, (császár-utca), vállal el megrendeléseket, melyek gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

Schimek Vincze

katonaszabó, a 11-ik huszárezrednél Szombathelyen.

N y i l t - t é r.

Fekete fehér és színes selyemeket méterenkint 45 krtól 15 frt 65 krig sima és mintázott (240 különböző fajta és 2000 különböző színben számla, megrendelt egyes öltönyökre, vagy vegyesben is póstaber és vámmentesen Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldenek. Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó.

Bor-kivonat,

kitűnő szer ártalmatlan bor előállításához — a valódi bortól még nem különböztethető — ajánlom a fennit kipróbált különlegességet.

2 kgr. ára (100 liter bort ad) 5 frt 50 kr. Recept mellékeve — ingyen. Jó eredményért vagy a gyártmány ártalmatlanságáért felelősz.

Szesz-megtakarítást

az égett boroknál az én felülmúlhatatlan erős essenciám által elérhető; ez az italoknak egy kellemes csipő izt kölcsönöz, és csakis nálam kapható. Egy klg. ár 3 frt 50 kr. (600—1000 liter ad) hasznalati utasítás mellékelve

A fennit különlegességeken kívül ajánlok különféle „essenciát” rum, cognac, finom liquer stb. gyárak számára, felülmúlhatatlan minőségben. Receptek ingyen mellékeve. Árjegyzék bérmentve.

Pollák Károly Fülöp,

essenc-különlegességek gyára, Praga.

Solid képviselők kerestetnek.

1852/891.

Árverési hirdetményi kivonat.

A községi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy Szerencsi Julianna városodászi lakos végrehajtónak Stierling János és neje szül. Szerencsi Mária V. Hodászi lakos végrehajtást szenvedő elleni 26 frt 05 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a községi királyi járásbíró területén lévő a városodászi község határában fekvő a városodászi 14 sz. tjk. b. foglalt A I 12—14 sor sz. telki birtok 124 frtban és a városodászi 617. sz. tjk. b. foglalt A † alatti 1958 helysz. sz. legelő birtok 51 frtban, mezis a városodászi 22 sz. tjk. b. foglalt A 1 alatti 5. 10. 11-sor 117 házszámú telki birtokra az árverést ezenen megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az

1892 évi április hó 20-ik napján délelőtt 10 órakor Város-Hodász község házában

megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becserének 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-k évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átjzolgáltatni.

Kelt Köszegen, 1892 ik évi január hó 21-ik napján.

A községi királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Terplán,
kir. aljbíró.

Köszegen a bálház nagy termében.

Csak 2 előadás.

Vasárnap február hó 21-én és hétfőn 22-én

A nagy

kiengesztelődési áldozat

a Golgathán,

Jézus szenvedése és halála.

Előadva a 30 tagból álló, Allesch Ede vezetése alatt álló ó-bajor passio-társaság által.

Helyárak: Sperritz 80 kr., I. hely 60 kr., II. hely 40 kr., állóhely 30 kr. Karzat 20 kr. — Kártyák válthatók Községi József könyvkereskedésében.

Kezdete fél 8 órakor.

Vasárnap február 21-én délután 4 órakor

külön-előadás

tartalmik az idegen vendégek könyelmere. Tanulónak 60 helyárakkal.

Tisztelettel

az igazgatóság.

Cjúz, köszvény, tagszagatás, fejfájás, czipőfájdalom hátfájdalom stb. ellen legjobb, bedörzsölés a Richter-fele

Horgony-Pain-Expeller.

Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-elhívító szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 és 60 kr-ért. Mintogy utazások léteznek, ennélfogva mindig határozottan:

„Horgony-Pain-Expeller“

kérendő.

Gyors és biztos segítség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghathatóbb szer már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalszam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalszam a legjobb s leggyógyhatásosabb gyógyfűvekből a leggondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, ótrágyhiány, savanyus felbőgés, vértőlulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatónak bizonyul. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalszam egy bebizonyult, megbízható háziszerevé lett a népek. Ára egy negy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismert iratok ezrei bártinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Ovás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-fele életbalszam” minden üvegcskéje két burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalszama a „fekete sashoz” címzett gyógyszerárból, FRAGNER B. Prag 205—III.” német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalszama valódián kapható csak a készítő

FRAGNER B.

főraktárban, gyógyszerár a „fekete sashoz” Prágában 205—III., és BUDAPESTEN Török Jozsef úr gyógyszeráránál, király-utca 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszeráránál a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárban van raktár ezen életbalszamból.

Ugyanott kapható.

prágai általános házi-kenőcs

több ezer hálanvilatkozáttal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyuladások, sebek és gonyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emlő gyuladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szűléskor, kelevényél, vérdaganatoknál, gonyes fakadékoknál, pokolvárnál, körömgöknél, az ugnevezett körömfőgnél, elkeményedések-nél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, felpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolít; s ahol már gonyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszítja, kiéretti és kigyógyítja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczekben

Ovás! Miatán a prágai általános házi-kenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve, s csak akkor valódi, ha a sarga erőszelencze, melyben töltök, vörös hasznalati utasításokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és két kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — bulokva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyítására s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.